

Nr 1045

Av herr Jansson m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 45, angående rikskonserter m. m.

Förmedling av arbetstillfällen för kulturarbetare har hittills skett genom en mängd olika organ. Denna splittring av förmedlingsverksamheten framstår inte endast som orationell och oekonomisk utan innebär dessutom en uppenbar social orättvisa mot den yrkesgrupp det här gäller.

Sverige ratificerade redan år 1933 en internationell konvention om kostnadsfri arbetsförmedling för alla arbetstagare. 1935 års arbetsförmedlingslag bygger på denna konvention och förbjuder att arbetsförmedling drives i vinstsyfte i vårt land. Trots detta har enskilda personer och företag, som vid lagens ikraftträdande redan drev vinstsyftande arbetsförmedling, medgivits tillstånd att fortsätta denna verksamhet. Denna dispens för kommersiell förmedling har därefter förlängts gång efter annan, senast genom beslut av 1962 års riksdag.

Då riksdagen år 1962 fattade beslut om fortsatt dispens för de arbetsförmedlingar som mot avgift förmedlar arbetstillfällen åt tonkonstnärer och musiker, förutsattes emellertid att ingen ytterligare förlängning skulle komma i fråga då denna dispens utgick vid årsskiftet 1967/68. Från detta datum är följaktligen privat arbetsförmedling olaglig. Däremot är de s. k. organisationsförmedlingarna, bl. a. Musikerförbundets, folkparkerernas och folketshusorganisationernas, tillåtna genom särskilt medgivande från arbetsmarknadsstyrelsen.

Allteftersom tiden gått har det kommit att framstå som en anakronism, att medan praktiskt taget hela arbetsmarknaden täckes av den offentliga arbetsförmedlingen, som är kostnadsfri och har en neutral ställning i förhållande till arbetstagare och arbetsgivare, så har kulturarbetarna varit hänvisade till förmedlingar som icke är kostnadsfria och dessutom i flera fall handhas av arbetsgivaren.

Medan det ingår i den offentliga arbetsförmedlingen att så långt möjligt dels söka arbetstillfällen även för mera svårplacerade arbetstagare, dels sköta vissa arbetsmarknadspolitiska uppgifter som har med fortbildning, omskolning, utbetalning av flyttningsbidrag etc. att göra, så har varken de privata eller de s. k. organisationsförmedlingarna tagit på sig några arbetsmarknadspolitiska uppgifter för arbetstagare som saknat arbetstillfällen.

Den offentliga artist- och musikerförmedlingen har givetvis inte varit betydelselös, men genom att andra förmedlingar tillåtits »tävla» med den offentliga förmedlingen, har denna aldrig kunnat utvecklas till ett naturligt centrum för artist- och musikerförmedlingen i landet.

Inför utsikten att rätten att bedriva arbetsförmedling i vinstsyfte skulle upphöra vid årsskiftet 1967/68 har från kulturarbetarnas sida en rad konstruktiva förslag ställts om hur man i fortsättningen borde lösa förmedlingsproblemet. Bl. a. har det förslag som lagts fram av Kulturarbetarnas socialdemokratiska förening i en PM med förslag till inrättandet av *kulturförmedling*, ett statligt kulturserviceorgan, vilken tillställdes utbildningsdepartementet (dåvarande ecklesiastikdepartementet) den 21 december 1967, fått starkt stöd i kulturarbetarnas olika organisationer.

Även konsertbyråutredningen föreslog år 1965 i sitt betänkande »Förmedling av tonkonstnärer» att ett fristående statligt förmedlingsbolag skulle inrättas. I sina yttranden till KBU:s betänkande anslöt sig bl. a. Svenska teaterförbundet och Svenska tonkonstnärsförbundet till tanken på ett statligt förmedlingsbolag, förutsatt att denna förmedling blev ensam på området och följaktligen hade all förmedlingsverksamhet av artister om hand.

I proposition 1968: 45 angående rikskonserter tar departementchefen upp frågan om förmedling av tonkonstnärer, närmast i anslutning till konsertbyråutredningens förslag om inrättandet av ett statligt förmedlingsbolag. Efter att ha redovisat ett alternativt förslag om att upprusta den offentliga arbetsförmedlingen, gör departementschefen följande sammanfattning av de remissyttranden som gjorts:

»Flertalet av dem som yttrat sig över betänkandet anser dock att samhällets åtgärder för att förbättra förmedlingen av seriösa tonkonstnärer bör ske på andra vägar än genom utbyggd offentlig arbetsförmedling. Man ansluter sig därvid i regel till förslaget om ett statligt förmedlingsbolag.»

Det synes oss märkligt att departementschefen, i strid mot vad remissinstanserna ansett, förkastar såväl tanken på ett statligt förmedlingsbolag som alternativet om upprustning av den offentliga artist- och musikerförmedlingen. I stället föreslås att den offentliga artist- och musikerförmedlingen helt avvecklas och att organisationsförmedlingarna bör ta hand om hela artistförmedlingen. Departementschefen redovisar att vid de överläggningar som under februari och mars ägt rum mellan »chefen för inrikesdepartementet och företrädare för de större organisationerna av arbetsgivare och arbetstagare på området och med deltagande av experter från utbildningsdepartementet och arbetsmarknadsstyrelsen, har man från organisationernas sida främst önskat och förklarat sig beredd att fortsätta och utvidga sin förmedlingsverksamhet på ett sätt som effektivt skulle tillgodose förmedlingsbehovet inom hela musikerområdet.»

Liksom det är känt att flera av de mest betydande organisationerna av

kulturarbetare, bl. a. Svenska teaterförbundet och Svenska tonkonstnärsligförbundet, inte deltog i de redovisade överläggningarna, är det känt att kulturarbetarna, de som här är arbetstagarpart, inte omfattar det förslag till organisationsförmedlingar som framlägges i proposition 1968:45. I en skrivelse till statsrådet och chefen för utbildningsdepartementet den 27 mars 1968 uttalar Svenska teaterförbundet:

»Det är svårt att tro att ett liknande förslag skulle kunna lagts fram av regeringen när det gäller någon annan yrkesgrupp i vårt samhälle.»

Förslaget i proposition nr 45 innebär, i vad det gäller förmedling av artister, att dessa förblir en i förmedlingshänseende missgynnad yrkesgrupp. Det finns, enligt motionärernas mening, inga godtagbara motiv för att samhället skall undandra sig skyldigheten att tillhandahålla en fullvärdig förmedlingsservice även för kulturarbetare. Då därtill majoriteten av remissinstanser uttalat sig för ett statligt förmedlingsorgan, anser vi att dessa uttalanden, som har stöd i konsertbyråutredningens betänkande, bör bli vägledande för riksdagens beslut.

Med hänvisning till det anförda föreslår vi,

1. att riksdagen måtte besluta

att den statliga artist- och musikerförmedlingen och organisationsförmedlingarna sammanföres till ett statligt förmedlingsbolag med uppgift att handha förmedling av arbetstillfällen för artister och musiker;

att det statliga förmedlingsbolaget successivt utvidgas till att omfatta också övriga kategorier av kulturarbetare;

2. att riksdagen, därest alternativ 1 icke vinner riksdagens bifall, måtte besluta om utbyggnad av den statliga artist- och musikerförmedlingen till att omfatta all förmedling av dessa yrkeskategorier.

Stockholm den 2 april 1968

Axel Jansson (vpk) Erik Karlsson (vpk) Eivor Marklund (vpk)
